

6/6 KEZ

Aan Minister van SZW

nota

Nota verzoek om een kabinetsreactie op de Nationale
Enquête Arbeidsomstandigheden 2022

TER BESLISSING

Directie

Datum

12 mei 2023

Onze referentie

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Bijlage(n)

0

Aanleiding

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft u gevraagd om een kabinetsreactie op de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) 2022. Het verzoek van de vaste commissie is tijdens uw periodiek overleg met [redacted] op 24 april besproken.

Geadviseerd besluit

Geadviseerd wordt om bijgaande brief te ondertekenen.

Kernpunten

- Op 24 april heeft u tijdens het periodiek overleg met [redacted] gesproken over het verzoek van de vaste commissie SZW om een kabinetsreactie op de NEA2022.
- Conform de toen gemaakte afspraak wordt in bijgevoegde brief gemeld dat de visie van het kabinet op de arbeidsomstandigheden zal worden neergelegd in de Arbovisie 2040 en dat tevens daarin melding zal worden gemaakt van meerdere recent afgeronde onderzoeken op het terrein van de arbeidsomstandigheden (de Arbobalans 2022, en de publicaties Arbo in bedrijf 2019-2021 en de Staat van gezond werk van de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA)).
- De Directie Communicatie heeft geadviseerd om rondom de Arbovisie 2040 in te zetten op communicatie over arbeidsomstandigheden. Bijgevoegde brief is dus daarmee in lijn.
- Alle vier in de brief genoemde publicaties zijn inmiddels gepubliceerd.
- Voor uw informatie zijn hierna de belangrijkste uitkomsten van de NEA 2022 opgenomen.

Belangrijkste uitkomsten NEA2022 ¹

Bijlage

Datum
12 mei 2023

Onze referentie

Tevredenheid met werk/arbeidsomstandigheden

- Ruim driekwart van de werknemers is in 2022 **tevreden** over hun **arbeidsomstandigheden en werk**. De tevredenheid is in de periode 2020-2022 iets hoger dan in de periode 2014-2019.

Blootstelling aan arbeidsrisico's

- De **werkdruk** daalde in 2022 t.o.v. een jaar eerder. Bij het vaststellen van de werkdruk gaat het erom in hoeverre mensen naar eigen zeggen erg snel moeten werken, heel veel werk moeten doen en extra hard moeten werken. 42% procent van de werknemers gaf in 2022 aan vaak of altijd heel veel werk te moeten doen. Daarnaast werkte 31% vaak of altijd erg snel en 27% vaak of altijd extra hard. Na 2017 nam de werkdruk van werknemers af, vooral in 2020. In 2021 nam de werkdruk weer iets toe, waarna deze in 2022 opnieuw daalde.
- **Ongewenste omgangsvormen**¹
In 2022 kreeg 11% van de werknemers op het werk te maken met intimidatie of bedreiging. In de meeste gevallen waren cliënten of klanten daar verantwoordelijk voor (8%); intimidatie of bedreiging door leidinggevenden (1,4%) of collega's (1,5%) werd minder vaak gerapporteerd. Verder kreeg 5% van de werknemers te maken met pesten op de werkvloer (3% door collega's en 1% door klanten en 1% door leidinggeven). 4% van de werknemers was slachtoffer van ongewenste seksuele aandacht, en 3% procent van fysiek geweld. Cliënten of klanten waren hiervoor het vaakst verantwoordelijk (respectievelijk 3% en 2,6%).
- In 2022 had 38 procent van alle werknemers regelmatig **fysiek belastend werk**. Dat was evenveel als in 2021 en 2020.
- In 2022 werkten werknemers gemiddeld 4 uur en 20 minuten per dag aan een beeldscherm. Dat is 6 minuten minder dan in 2021. Ten opzichte van 2014 is de beeldschermtijd echter toegenomen (gemiddeld 3 uur en 52 minuten per dag in 2014).
- Van de werknemers gaf 13% in 2022 aan vaak of altijd **gevaarlijk werk** te doen. Dat is ongeveer even hoog als een jaar eerder. De meest voorkomende vormen van gevaar tijdens het werk zijn struikelen of uitglijden, snijden of steken en botsingen of aanrijdingen.
- 6% van de werknemers werkte in 2022 vaak of altijd met of dichtbij **gevaarlijke stoffen**, zoals schoonmaak-, oplos-, genees- en smeermiddelen).
- Ruim de helft van alle werknemers (52%) op het werk de kans te lopen om **besmet te raken** met een bacterie of virus.

Effecten van blootstelling aan arbeidsrisico's

- In 2022 zei precies één vijfde van alle werknemers zich enkele keren per maand of vaker psychisch vermoeid te voelen door het werk. Daarmee is het percentage werknemers met **psychische vermoeidheidsklachten (burn-outklachten)** verder toegenomen.
Werknemers die weinig autonomie hebben op het werk en tegelijkertijd vaak of altijd een hoge werkdruk ervaren, hebben bijna drie keer zo vaak last van

¹ Vanaf het verslag jaar 2022 verschilt de wijze waarop gegevens voor de NEA zijn verzameld en verwerkt op enkele punten van eerdere verslagjaren. Daardoor zijn de cijfers vanaf 2022 mogelijk niet in alle gevallen vergelijkbaar met de cijfers tot en met 2021. Dit geldt o.a. voor ongewenste omgangsvormen en blootstelling aan stoffen.

werkgerelateerde psychische vermoeidheidsklachten als andere werknemers (44% versus 15%).

- Het **verzuimpercentage** is in 2022 verder gestegen naar uit op 5,2%. Het verzuim was de laatste jaren al relatief hoog. In de periode 2014-2017 was het gemiddelde verzuimpercentage lager dan 4%. Het aandeel dagen verzuim als gevolg van het werk in het totaal aantal verzuimde dagen is met 39% in 2022 het laagst sinds 2014 (In 20219 was het aandeel nog 47%).
- In 2022 had 1,3% van de werknemers een **arbeidsongeval** met meer dan 1 dag verzuim. Dit percentage is de afgelopen 3 jaar stabiel.
- Het aandeel werknemers met een nieuwe **beroepsziekten** vastgesteld door een arts is in 2022 vergelijkbaar met het aandeel in 2014 en 2016 en 2021(3,3% in 2022). In 2018 viel het aandeel eenmalig iets hoger uit.

Datum
12 mei 2023

Onze referentie

Gezondheid

- Bijna 8 op de tien werknemers rapporteert een (zeer) goede **algemene gezondheid**. Het aandeel werknemers met een goede gezondheid is, met uitzondering in 2020 (83%), in de periode 2019-2022 stabiel.
- In 2022 werd 16% van alle werknemers naar eigen zeggen door een **langdurige ziekte, aandoening of handicap** licht belemmerd bij het uitvoeren van het werk, 3% voelde zich hierdoor sterk belemmerd. In vergelijking met 2021 (15%) is het aandeel werknemers dat een lichte belemmering ervaart bij het uitvoeren van het werk iets toegenomen.

Gewenste pensioenleeftijd

- De **gewenste pensioenleeftijd** van 45-plussers ligt nu boven de 65 jaar. In 2022 gaven 45- tot 65-jarige werknemers aan **door te willen werken** tot gemiddeld 65,1 jaar. De toename in 2022 volgde op een lichte afname tussen 2020 en 2021 (van 64,8 naar 64,6 jaar).²
- In 2022 gaf ruim driekwart van de werknemers van 45 tot 65 jaar aan dat zij onder bepaalde omstandigheden bereid zijn om langer door te werken. De mogelijkheid om minder te kunnen werken (door 50%) wordt het vaakst genoemd, gevolgd door het kunnen doen van lichter werk (22,5%), en als stoppen financieel onaantrekkelijker wordt (22%).

² In 2022 lag de AOW-leeftijd op 66 jaar en 7 maanden. De gemiddelde leeftijd waarop werknemers met pensioen gingen lag daaronder: 65 jaar en 8 maanden. Dat is bijna 3 maanden hoger dan in 2021 (Bron: CBS)